

جمهوری اسلامی ایران
وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

دانشگاه پیام نور
پ
باسمه تعالی

تاریخ ۱۳۹۹/۰۶/۱۲
شماره ۵/۳/۲۸۰۱۷
پیوست ندارد

جهش تولید

رئیس محترم دانشگاه پیام نور استان

رئیس محترم مرکز تحصیلات تکمیلی

مدیر کل محترم دفتر برنامه ریزی و هماهنگی مراکز بین الملل

با سلام و احترام

پیرو بند ۳ بخش الف دستورالعمل ارائه دروس در نیمسال اول سال تحصیلی ۱۳۹۹-۱۴۰۰ (بخشنامه شماره ۳/۲۷۰۲۵/د مورخ ۱۳۹۹/۵/۲۵ معاونت آموزشی و تحصیلات تکمیلی)، بدینوسیله شیوه نامه ارائه دروس عملی در نیمسال اول سال تحصیلی فوق برای اجرا ابلاغ می شود.

شیوه نامه ارائه دروس عملی در نیمسال اول سال تحصیلی ۱۳۹۹-۱۴۰۰

مقدمه: با توجه به شرایط ناشی از شیوع ویروس کرونا و سیاست دانشگاه مبنی بر استمرار فعالیت‌های آموزشی، درخصوص اجرای دروس عملی و بخش عملی از دروس نظری- عملی که در نیمسال اول سال تحصیلی ۱۳۹۹-۱۴۰۰ ارائه خواهد شد و یا دروس باقیمانده از دوره آموزشی تابستان سال تحصیلی ۱۳۹۸-۱۳۹۹، بدینوسیله شیوه نامه زیر ارائه می‌شود. مقتضی است با رعایت کلیه دستورالعمل‌ها و ضوابط بهداشتی مصوبه ستاد ملی مقابله با کرونا، اقدامات لازم انجام پذیرد.

تهران، مینی سیتی،
بلوار ارتش، اول شهرک نفت،
خیابان نخل، سازمان مرکزی
دانشگاه پیام نور

بدون مهر برجسته فاقد اعتبار می باشد

صندوق پستی: ۱۹۳۹۵-۴۶۹۷

تلفن: ۲۳۳۲۰۰۰۰

جهش تولید

ماده ۱: تعریف

دروس عملی، دروسی هستند که به ازای هر واحد عملی یا آزمایشگاهی، کارگاهی یا میدانی، کارآموزی، کارورزی و یا کار در حوزه کاربرد بر طبق برنامه مصوب درسی مطابق آیین نامه فعالیت‌های علمی، ساعات درسی برای ارائه آن تعریف شده است.

این دروس در برنامه و سرفصل مصوب رشته و نیز در فهرست ارائه دروس دانشگاه بصورت عملی و یا عملی- نظری در مقاطع کارشناسی و کارشناسی ارشد مشخص شده است. چگونگی اجرای دروس ناتمام عملی یا بخش عملی دروس نظری- عملی دوره دکتری به تشخیص گروه آموزشی پژوهشی استان و مرکز مجری خواهد بود.

شرایط حاکم بر چگونگی ارائه پایان نامه و رساله براساس « شیوه نامه دفاع از پایان نامه/رساله در دانشگاه پیام نور در دوره محدودیت‌های ناشی از شیوع ویروس کرونا» موضوع بخشنامه شماره ۳/۴۴۶۲/د مورخ ۱۳۹۹/۲/۱۲ خواهد بود.

ماده ۲: انواع دروس عملی به لحاظ اجرایی

باتوجه به روش اجرا، کلیه دروس عملی به یکی از صورت‌های زیر دسته بندی می‌شود و بر اساس آن، اقدامات، شیوه‌ها و توصیه‌های مربوط ارائه شده است.

نوع اول: (دروس عملی به روش مطالعات کتابخانه‌ای و اسنادی) - دروسی که به صورت انجام مطالعات و پژوهش‌های کتابخانه‌ای و اسنادی (مجلات، نشریات، کتاب‌ها و مقالات دیجیتال، اینترنت و...) بدون نیاز به حضور فیزیکی دانشجو امکان پذیر است. در این حالت دانشجو موظف به ارائه گزارش تحقیق به صورت کتبی و یا

تهران، مینی سیتی،
بلوار ارتش، اول شهرک نفت،
خیابان نخل، سازمان مرکزی
دانشگاه پیام نور

جهش تولید

شفاهی (حسب درخواست استاد درس) است. این دروس مطابق با ماده ۹ آیین نامه فعالیت های علمی (دروس پروژه کارشناسی) یا دروس عملی یا عملی- نظری روش تحقیق و نیز دروس موضوع ماده ده آیین نامه فعالیت های علمی (دروس سمینار عملی یا عملی- نظری مقاطع کارشناسی و کارشناسی ارشد) است.

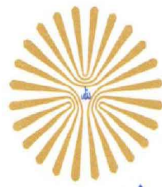
در صورت ضرورت برگزاری کلاس درس برای این دروس، ساعات ارائه درس از طریق سامانه یادگیری الکترونیکی و همچون سایر دروس نظری دانشگاه اجرا می شود. در این حالت توصیه می شود به منظور حداقل حضور فیزیکی دانشجو در مراکز کتابخانه ای و اسنادی و بهره مندی از فضای الکترونیکی و مجازی کتابخانه ها مانند کتابخانه دیجیتال و مراکز اسنادی دیجیتال، راهنمایی های لازم از سوی اساتید برای دانشجویان ارائه شود.

نوع دوم: (دروس مطالعات میدانی)- دروسی که نیازمند بررسی و تحقیقات میدانی توسط دانشجو است و با حضور در یک موسسه، سازمان، نهاد یا آموزشگاه، با همراهی و یا بدون همراهی استاد انجام می شود.

در این حالت تا حد امکان جامعه آماری مطابق با محدوده مجاز (طبق ابلاغیه های ستاد ملی مقابله با کرونا) فعالیت موسسات و سازمانها باشد و رعایت شیوه نامه های بهداشتی و پیشگیرانه از سوی استاد و دانشجو مورد توجه جدی قرار گیرد.

نوع سوم: (دروس کارآموزی و کارورزی): در اجرای این دروس مطابق مفاد بخشنامه شماره ۳/۸۲۵۴ مورخ ۱۳۹۹/۱/۳۰ معاون محترم پژوهش و فناوری وزارت عتف (ابلاغ شده طی نامه شماره ۴۰۶۰/۷/۴ مورخ ۱۳۹۹/۲/۹ معاونت محترم پژوهش و فناوری دانشگاه) موارد ذیل، توصیه می شود:

تهران، مینی سیتی،
بلوار ارتش، اول شهرک نفت،
خیابان نخل، سازمان مرکزی
دانشگاه پیام نور

جهش تولید

(۱) حتی الامکان دوره‌های کارآموزی فقط برای دانشجویانی موافقت گردد که در نیمسال اول سال تحصیلی ۱۳۹۹-۱۴۰۰ دانش آموخته خواهند شد.

(۲) برای کلیه مکان‌های مورد نیاز برای کارآموزی دانشجویان، ضروری است مناسب بودن شرایط حضور و رعایت ضوابط بهداشتی و پیشگیرانه مورد بررسی و توجه قرار گیرد.

(۳) با توجه به تفاهم نامه شماره ۳/۲۹۳۹۸۱ مورخ ۱۳۹۶/۱۲/۱۳ بین معاونت پژوهش و فناوری وزارت عتف و سازمان فنی و حرفه‌ای، حتی‌الامکان می‌توان از دوره‌های تخصصی این سازمان برای بخشی از ساعات کارآموزی حسب تشخیص استاد درس، استفاده نمایند.

(۴) به منظور آشنایی جامع و کامل دانشجویان با محیط‌های کسب و کار و مهارت‌های شغلی، می‌توان در شرایط حاضر، بخشی از دوره کارآموزی به تشریح این مهارت‌ها توسط مدیران اجرایی و خبرگان صنعتی از طریق فضای مجازی اختصاص یابد. جهت تسهیل این مهارت‌ها، می‌توانند توسط گروه ارتباط با صنعت و کارآفرینی آن استان شناسایی و محتوای آن فراهم و توسط خبرگان به صورت مجازی ارائه شود.

(۵) استان‌ها در صورت نیاز و حسب تشخیص و در صورت امکان، تمهیداتی اتخاذ نمایند تا با برنامه‌ریزی با گروه ارتباط با صنعت و کارآفرینی آن استان و با استفاده از قراردادهای موجود ارتباط با جامعه و صنعت دانشگاهها و مراکز آموزش عالی و برنامه ریزی در این خصوص، فرصت‌های مناسب برای کارآموزی که نیاز حداقلی به حضور فیزیکی دانشجویان داشته باشند و محیطی ایمن برای حضور فراهم نمایند را مشخص و به اساتید و دانشجویان معرفی نمایند.

تهران، مینی سیتی،
بلوار ارتش، اول شهرک نفت،
خیابان نخل، سازمان مرکزی
دانشگاه پیام نور

جهش تولید

(۶) با توجه به اقدامات و فعالیتهای برخی مراکز رشد و پارک های علم و فناوری در شرایط ناشی از شیوع بیماری کرونا، مناسب است در صورت وجود شرایط ایمن و رعایت ضوابط بهداشتی و پیشگیرانه و حسب تشخیص استان، برای برگزاری دورههای کارآموزی مورد استفاده قرار گیرند.

نوع چهارم: (دروس آزمایشگاهی و کارگاهی قابل اجرا به صورت غیر حضوری) - دروس آزمایشگاهی یا کارگاهی و عملی که می تواند به صورت غیرحضوری یا با اجرای انفرادی استاد در آزمایشگاه و با ابزارهای کمک آموزشی مانند فیلم، صوت، عکس یا محتوای الکترونیکی ارائه شود، در این حالت دانشجو نسبت به تنظیم گزارش داده ها و اطلاعات یا گزارش تحقیق خود اقدام نماید.

نوع پنجم: (دروس آزمایشگاهی و کارگاهی مستلزم حضور دانشجو) - دروسی که ضرورت دارد، دانشجو تمام ساعات درس یا بخشی از ساعات درس را در محل آزمایشگاه یا کارگاه حاضر شود. در این حالت برای رعایت حداقل زمان حضور دانشجو در محل آزمایشگاه یا کارگاه، رعایت موارد زیر ضروری است:

دانشجویان با رعایت ضوابط بهداشتی از وسایل و تجهیزات مورد نیاز از فضای آزمایشگاهی یا کارگاهی استفاده کنند. ضرورت دارد به منظور پرهیز از تجمع، ساعات کاری آزمایشگاه یا کارگاه بین دانشجویان توزیع و برنامه حضور دانشجویان زمان بندی و از تجمع دانشجویان در زمان ورود و خروج دانشجو از آزمایشگاه و کارگاه خودداری شود. تجهیزات و قسمت های مورد استفاده در آزمایشگاه و کارگاه (قبل و بعد از حضور دانشجو) به نحو موثر ضد عفونی شود.

جهش تولید

در صورت ضرورت کارشناس آزمایشگاه یا کارگاه با حفظ ضوابط بهداشتی و پیشگیرانه به منظور انجام وظایف محوله در آزمایشگاه حضور خواهد داشت. اساتید می توانند این نوع ارائه را با بهره مندی از سایر انواع دیگر بصورت ترکیبی نیز ارائه دهند.

نوع ششم: (فعالیت های عملی دانشجو محور) - دروسی که دانشجوموظف است فعالیت یا عملی را مانند تمرینات ورزشی، ساخت وسایل ساده کارگاهی، انجام فعالیت های هنری، اجرای انواع طراحی ها و ... را انجام و نتیجه آن را جهت ارزیابی به استاد ارائه دهد.

در این حالت دانشجو با راهنمایی و هدایت استاد در صورت امکان نسبت به انجام تکلیف عملی و تهیه مستندات از فعالیت های انجام شده در قالب فیلم، عکس یا بصورت صوت و سایر مستندات با رعایت موازین و مقررات مربوط اقدام نماید.

نوع هفتم: (دروس عملیات صحرایی و کشاورزی و یا برخی از دروس تربیت بدنی) - دروسی که نیازمند حضور دانشجویان به صورت گروهی به همراه استاد در فضای میدانی هستند و یا نیازمند انجام عملیات صحرایی است.

این قبیل دروس در صورت امکان به تشخیص استاد با توجه به هدف های آموزشی و با استفاده از فضای الکترونیکی و ارائه فیلم و سایر رسانه های ارتباطی در فضای مجازی برای دانشجویان ارائه شود. در صورت الزام به برگزاری کلاس عملی و یا عملیات صحرایی، با رعایت ضوابط بهداشتی و با کاهش زمان آموزش و حضور دانشجویان و با حداکثر پنجاه درصد ظرفیت و در فضاهای غیر مسقف و یا با سقف بلند حداقل ۶ متر و دارای تهویه مناسب همراه با رعایت فاصله گذاری اجتماعی اجرا شود.

تهران، مینی سیتی،
بلوار ارتش، اول شهرک نفت،
خیابان نخل، سازمان مرکزی
دانشگاه پیام نور

جهش تولید

تذکر ۱: استادان می‌توانند در اجرای هر یک از انواع دروس فوق حسب تشخیص از شیوه‌های ترکیبی هر یک از موارد فوق استفاده نمایند. بدیهی است کلیه اقدامات با توجه به شرایط موجود حسب مورد با رعایت کلیه موازین بهداشتی، ایمنی و اخلاقی براساس هدف‌های آموزشی درس مربوطه انجام پذیرد.

تذکر ۲: در صورت الزام‌آور بودن حضور فیزیکی دانشجویان به تشخیص گروه‌های آموزشی پژوهشی مربوطه و شورای آموزشی استان با رعایت سایر مقررات و مصوبات ستاد استانی مقابله با کرونا و رعایت حداقل حضور دانشجویان تصمیم‌گیری و اجرا شود.

تذکر ۳: بخش‌های علمی در صورت ضرورت می‌توانند با رعایت مفاد این شیوه‌نامه و نیز بخشنامه شماره ۳/۲۷۰۲۵/د مورخ ۱۳۹۹/۵/۲۵ معاونت آموزشی و تحصیلات تکمیلی، نسبت به ارائه راهکارهای اجرایی برای ارائه دروس عملی یا بخش عملی دروس نظری- عملی خود به گروه‌های آموزشی و پژوهشی استانی اقدام نمایند.

تذکر ۴: در صورتی که به تشخیص گروه آموزشی-پژوهشی استانی، امکان اجرای کلاس عملی میسر نباشد، تعویق زمان برگزاری برای دانشجویانی که در نیمسال اول ۱۴۰۰-۱۳۹۹ دانش‌آموخته نمی‌شوند، بلامانع است.

ماده ۳: دروس ناتمام:

۳-۱- نمره دروسی که در نیمسال ۳۹۸۲ یا دوره آموزشی تابستان اجرا شده و درج نمره آن به ارائه گزارش تحقیق یا ارائه فعالیت عملی توسط دانشجویان موکول شده است باید حداکثر تا تاریخ ۱۳۹۹/۷/۳۰ ثبت شود.

جهش تولید

۳-۲- در خصوص دروس ناتمام رشته تربیت بدنی در نیمسال ۳۹۸۲ یا دوره آموزشی تابستان، دانشجویانی که به تشخیص استاد، بخشی از جلسات دروس عملی را به صورت حضوری گذرانده‌اند، با توجه به همان جلسات و تکمیل بقیه ساعات جلسات از طریق هر یک از موارد ماده دو، نسبت به ارزیابی و ثبت نمره دانشجو اقدام شود. در صورتی که جلسه ای برگزار نشده است، ارائه درس بر اساس مفاد ماده دو صورت گیرد.

ماده ۴: مستندات و تاریخ اجرا

این شیوه نامه براساس بخشنامه‌های وزارت عتف به شماره ۲/۸۶۳ مورخ ۱۳۹۹/۱/۱۱، ۲/۱۷۶۲ مورخ ۱۳۹۹/۱/۱۷ و ۳/۸۲۵۴ مورخ ۱۳۹۹/۱/۳۰، آیین نامه‌های آموزشی کارشناسی ارشد و کارشناسی و سایر مقررات و ضوابط مربوط و نیز مصوبه جلسه مورخ ۹۹/۰۴/۰۲ شورای آموزشی دانشگاه و در استمرار بخشنامه شماره ۳/۱۶۲۳۶/د مورخ ۱۳۹۹/۴/۸ موضوع «شیوه نامه ارائه دروس عملی ناتمام سال تحصیلی ۹۹-۱۳۹۸» در دوره آموزشی تابستان و نظرات تکمیلی اعضای شورای آموزشی مورخ ۱۳۹۹/۶/۱۰، تنظیم شده است. این شیوه نامه از زمان ابلاغ لازم الاجرا است.

مرتضی محسنی
معاون آموزشی
و تحصیلات تکمیلی

تهران، مینی سیتی،
بلوار ارتش، اول شهرک نفت،
خیابان نخل، سازمان مرکزی
دانشگاه پیام نور